

ombudsman

veřejný ochránce práv

Vaše značka PNJ/2023/4414-Ř
Sp. zn. 9/2023/NZ/MSŘ
Č. j. KVOP-39139/2023
Datum 23. října 2023

Vážená paní
MUDr. Dagmar Dvořáková
ředitelka
Psychiatrická nemocnice Jihlava
Brněnská 455/54
586 24 Jihlava

Vážená paní ředitelko,

obracím se na Vás v návaznosti na Vaši reakci na zprávu, která vznikla na základě systematické návštěvy Psychiatrické nemocnice Jihlava (nemocnice).

V úvodu sděluji, že dne 16. října 2023 jsem zprávu zaslal Ministerstvu zdravotnictví a upozornil jsem ho na mnohalůžkové pokoje (opatření 9) a nejasnou právní úpravu pro poskytování péče na konci života (opatření 27). Změna v těchto aspektech není plně v možnostech nemocnice, ale vyžaduje aktivitu zřizovatele. Ministerstvo jsem upozornil na to, že vyrozumění není zamýšleno jako sankce. O případné reakci ministerstva Vás budu informovat.

Vaše vyjádření k opatřením a přijaté kroky k jejich naplnění považuji za dostatečné celkem u 37 ze 44 opatření formulovaných ve zprávě. U zbylých sedmi opatření považuji za nutné vyjádřit se k Vaší reakci a u jedné z nich žádám o doplnění Vašeho vyjádření.

- (1) **Opatření 9:** Snížit kapacitu mnohalůžkových pokojů na maximálně 4 lůžka, a to takovým způsobem, aby pacienti na vícelůžkových ložnicích měli co nejvíce soukromí [např. využití závěsů] a v budoucnu bylo možné nadále snižovat kapacitu pokojů. Zvolit takové stavební řešení, které nebude vyžadovat průchozí pokoje (do 1 roku).

Vážím si Vaší ochoty vynaložit maximální úsilí na změnu stavebních podmínek i toho, že se shodujeme v tom, že aktuální stavební uspořádání oddělení 9C, 9D a 3B je zcela nevhodné. Na nevhodnost podmínek jsem již upozornil ministerstvo. Očekávám, že o jejich změnu bude v rámci svých možností nadále usilovat i nemocnice, a zejména bude hledat postupy, jak dopady nevhodných podmínek na pacienty minimalizovat.

- (2) **Opatření 14:** Odstranit kamery, které nejsou bezpodmínečně nutné k zajištění bezpečnosti pacientů (do 6 měsíců).

Akceptuji Vaše rozhodnutí vypínat kamery na pokojích, kde pacienti nebudou na základě individuálního vyhodnocení rizik vykazovat zvýšené riziko pádu či jiného závažného ohrožení.

Závazné rozhodnutí o rozsahu používání kamer náleží Úřadu pro ochranu osobních údajů, který pravidelně upozorňuje na nejasná pravidla pro používání kamer v zařízeních sociálních a zdravotních služeb. Upozornil jsem ho i na zjištění učiněná v nemocnici.

V reakci k tomuto opatření se vyjadřujete i ke zmínce o používání matrací u lůžka jako nástroje k zmírnění následků pádu. Souhlasím s Vámi, že matrace, pokud není vhodná, se může sama stát zdrojem rizika. Matrace proto musí mít zkosené hrany, aby o ni nešlo snadno zakopnout, musí dobře držet na zemi, ale zároveň ji musí být možné snadno zvednout a složit,

aby lůžko bylo volně přístupné, musí být dobře omyvatelná a vybavená reflexními prvky, které zabrání jejímu přehlédnutí v šeru. Taková matrace na českém trhu není dostupná. Zařízení, v nichž jsem se s ní setkal, ji pořídila ze zahraničí. Je zakoupení dávám ke zvážení.

- (3) **Opatření 25:** Všem pacientům včetně těch, kteří jsou hospitalizováni bez souhlasu, poskytovat bez souhlasu pouze péči, kterou zákon umožňuje poskytovat bez souhlasu (průběžně).

Rád konstatuji, že nemocnice neslučuje hospitalizaci bez souhlasu s naplněním podmínek pro léčbu bez souhlasu. Zaměstnanci Kanceláře získali při návštěvě od některých oslovených pracovníků nemocnice nejasné informace. Dávám proto ke zvážení, zda téma nezařadit do interního vzdělávání.

- (4) **Opatření 27:** Usilovat o vyjádření soudu v situacích, kdy má být zasaženo do integrity pacienta neschopného úsudku způsobem zanechávajícím vážné následky [typicky neposkytnutí život zachraňující péče] a nejedná se o situace, kdy je možné postupovat bez souhlasu pacienta [typicky neodkladná péče] a pacient svou vůli ani neprojevil v dříve vysloveném přání (průběžně).

Jsem si vědom právní náročnosti tématu, a proto jsem o něm vyrozuměl ministerstvo. Očekávám, že problematiku lépe legislativně upraví.

- (5) **Opatření 28:** Zajistit pacientům běžné nádoby a těm, u nichž je větší riziko jeho rozbití, poskytovat při jídle asistenci (průběžně).

Naše pohledy na důstojnost používání plastového nádobí se liší. Respektuji však, že nemocnice jeho využíváním sleduje racionální cíle, a to usnadnění používání nádobí pacienty a předcházení nežádoucím událostem. Při dalších návštěvách obdobných zařízení se budu na téma zaměřovat a prověřím, zda stejné cíle nelze naplňovat jinými způsoby. O souhrnných zjištěních z návštěv gerontopsychiatrických oddělení Vás budu informovat.

- (6) **Opatření 39:** Upravit směrnici k OP tak, aby řešila i krajní situace, kdy lékař nemůže o použití omezovacího prostředku rozhodnout osobně, a požadovat, aby lékař stav pacienta následně bez zbytečného odkladu osobně zhodnotil (do 3 měsíců).

Zde se jedná o pochybení na straně zpracovatele zprávy, který vycházel pouze z bodu 2.1.2 směrnice k OP, kde je uvedeno „o použití omezovacího prostředku u pacienta vždy rozhoduje ošetřující lékař nebo službu konající lékař ...“. V bodě 2.1 směrnice, na nějž ve vyjádření odkazuje, je uveden správný postup. Za pochybení se omlouvám.

Zvažte nicméně, zda je nutné, aby byl okruh osob rozhodujících o omezení upraven na dvou místech směrnice k OP, a zda je odchylka mezi body směrnice potřebná.

- (7) **Opatření 40:** Upravit směrnici k OP tak, aby požadovala zhodnocení zdravotního stavu pacienta omezeného pásy lékařem alespoň jednou za 6 hodin, a v případě pacientů, u nichž je vyšší riziko komplikací, i častěji podle individuálního posouzení lékaře (do 3 měsíců).

Vážím si Vaší aktivity směřující k projednání intervalů kontrol pacientů omezených pásy lékařem s ministerstvem a odbornou společností. **Žádám Vás o vyjádření, k čemu jste dospěli, příp. kdy jednání proběhne.** Očekávám, že přispěje k tomu, že instituce, které se podílely na vzniku doporučení, nebudou akceptovat plošnou odchylku od doporučených intervalů. Nevylučuji však, že se od doporučeného intervalu lze odchýlit v individuálně odůvodněných případech, a to jak směrem k intenzivnějším, tak směrem k méně intenzivním kontrolám.

Vaše vyjádření k opatření 40 očekávám do 30 dnů od obdržení tohoto dopisu.

Vážená paní ředitelko, děkuji za čas, který jste Vy i další zaměstnanci nemocnice věnovali návštěvě a následné komunikaci o ní. Vážím si Vaší otevřenosti a ochoty dále zlepšovat podmínky v nemocnici.

S pozdravem

JUDr. Vít Alexander Schorm
zástupce veřejného ochránce práv
(podepsáno elektronicky)